

S P R A W O Z D A N I E

**z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Świdnicy**

w 2018 roku

Podstawowe zasady działalności ośrodków pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jest gminną jednostką organizacyjną, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, działającą na podstawie statutu nadanego Uchwałą nr III/9/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 grudnia 2010 r. Główną działalnością Ośrodka jest pomoc społeczna realizowana w ramach zadań własnych gminy i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Realizuje zadania i świadczenia przyznawane na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności ustaw o:

- pomocy społecznej,
- świadczeniach rodzinnych,
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- systemie oświaty, w zakresie pomocy materialnej dla uczniów,
- pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Karcie Dużej Rodziny,
- świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w zakresie potwierdzania prawa do świadczeń zdrowotnych dla podopiecznych.

Bezpośredni nadzór nad działalnością Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawuje Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy.

Ośrodek koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Świdnicy na lata 2011-2018 i gminnych programów:

- Wspierania Rodziny na lata 2018-2020,
- Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020,
- Aktywności Lokalnej w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020,
- polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny.

Ośrodek prowadził działalność w siedzibach:

- ul. Wałbrzyska 15 (budynek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie) – siedziba główna Ośrodka, Zespół ds. usług opiekuńczych,
- ul. Franciszkańska 7 (parter) – siedziba Sekcji terenowych nr 1, 2 i 4, Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych oraz Działu Pomocy Specjalistycznej (obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie),
- ul. Westerplatte 47 – siedziba Sekcji terenowej nr 3.

W strukturach Ośrodka funkcjonowały:

- mieszkanie chronione, przy ul. Kopernika 9e/1, przeznaczone dla nie mniej niż trzech osób, samotnych lub małżonków, w trudnej sytuacji życiowej, seniorów, niepełnosprawnych lub chorych, potrzebujących wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu,
- placówka wsparcia dziennego dla Osiedla Zawiszów z siedzibą w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Świdnicy, przy ul. Galla Anonima 1, z przeznaczeniem dla 15 uczestników – placówka zakończyła działalność w dniu 1 września 2018 r.
- placówka wsparcia dziennego dla Osiedla Zarzecze z siedzibą w budynku Szkoły Podstawowej nr 6, w budynku B przy ul. Jodłowej 21, z przeznaczeniem dla 30 uczestników – placówka prowadziła działalność do dnia 31 grudnia 2018 r.

Struktura organizacyjna Ośrodka jest na bieżąco dostosowywana do zmian ustawowych oraz potrzeb wynikających z realizowanych zadań. Stosownie do art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek spełnia wymagania dotyczące zatrudnienia pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców”.

Tabela nr 1. Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej

komórka organizacyjna	etaty	
	stan na dzień 1 stycznia 2018 r.	stan na dzień 1 stycznia 2019 r.
Dyrektor	1	1
Zastępca Dyrektora	1	1
Dział Świadczeń Pomocy Społecznej	9	11
Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	11	14
Dział Administracyjno-Organizacyjny	7	6
Biuro Projektów Społecznych	1	1
Dział Finansowo-Księgowy	3	3
Dział Pomocy Środowiskowej:	29	29
Sekcja terenowa nr 1	7	7
Sekcja terenowa nr 2	6	6
Sekcja terenowa nr 3	7	7
Sekcja terenowa nr 4	6	6
Zespół ds. usług opiekuńczych	3	3
Dział Pomocy Specjalistycznej	10,5	10
Radca prawny	0,63	0,63
Główny specjalista ds. kadr i płac	1	1
ŁĄCZNIE:	74,13	77,63

Pracownicy Ośrodka posiadają wykształcenie i kwalifikacje zgodne z wymaganiami ustawowymi. Systematycznie podnoszą umiejętności, poprzez udział w szkoleniach i warsztatach. W 2018 r. ze szkoleń zorganizowanych przez Ośrodek oraz podmioty zewnętrzne skorzystało łącznie 47 pracowników. Ośrodek zorganizował:

- szkolenie „Dziecko jako ofiara przemocy”, w zakresie postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia dziecka dla pracowników socjalnych oraz funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy, poprowadzone przez Jacka Popów, trenera, pedagoga resocjalizacyjnego, specjalistę w obszarze pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, 21 uczestników;
- dwudniowe warsztaty „Diagnozowanie dziecka wykorzystywanego seksualnie za pomocą obserwacji objawów u dziecka i czynników ryzyka w rodzinie i środowisku”, poprowadzone przez doktor Agnieszkę Widerę-Wysoczańską, psychologa, psychoterapeutę, superwizora, specjalistę w zakresie terapii dziecka wykorzystywanego seksualnie. Przedmiotem warsztatów były m.in. tematy: czynniki ryzyka w rodzinie i środowisku dziecka, dynamika przemocy seksualnej, objawy specyficzne i niespecyficzne u dziecka, mogące świadczyć, że zostało wykorzystane seksualnie – 16 uczestników, w tym asystenci rodziny, pracownicy socjalni, oraz przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego i Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Świdnicy;
- szkolenie „FAS na przestrzeni życia: diagnostyka medyczna i psychologiczna, objawy”,

dotyczące spożywania alkoholu przez kobietę w ciąży, poprowadzone przez doktor Małgorzatę Klecką, specjalizującą się w diagnostyce i terapii zaburzeń rozwojowych u dzieci w tym: FAS, ADHD, całościowych zaburzeń rozwojowych, zaburzeń zachowania i innych. W szkoleniu udział wzięli przedstawiciele podmiotów na co dzień pracujących z rodzinami i dziećmi wymagającymi wsparcia: pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, pedagodzy szkolni, 24 uczestników;

- szkolenie „Współpraca asystenta rodziny, pracownika socjalnego oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”,

w zakresie współpracy służb oraz uprawnień pracowników w pracy z rodzinami, w których konieczne jest zabezpieczenie dziecka, w sytuacji bezpośredniego narażenia dziecka na utratę zdrowia lub życia przez opiekunów oraz w zakresie pracy z rodziną, w której dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Szkolenie poprowadził Jacek Popów, trener, pedagog resocjalizacyjny, specjalista w obszarze pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, 22 uczestników;

- seminarium „Metodyka prowadzenia postępowań i podejmowania czynności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”,

poprowadzone przez Marka Rusina, Prokuratora Rejonowego w Świdnicy, w zakresie współpracy służb i organów zajmujących się wsparciem rodziny z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz przemocy w szkole, praw i obowiązków pracowników oświaty – 110 uczestników, będących przedstawicielami oświaty, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych z terenu powiatu świdnickiego, zajmujących się tematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracownicy Ośrodka wzięli udział w 38 szkoleniach zorganizowanych przez podmioty zewnętrzne, w tematach:

- nowelizacje i aktualne problemy związane ze stosowaniem przepisów ustawy o pomocy społecznej,
- szkolenia i konsultacje w zakresie przepisów i zmian w przepisach dotyczących świadczenia wychowawczego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, programu Dobry Start,
- postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych – aktualny stan prawny i interpretacje,
- szkolenia w zakresie przepisów i zmian w przepisach dotyczących stypendiów szkolnych,
- świadczenia nienależnie pobrane,
- Karta Dużej Rodziny po zmianach,
- interwencja kryzysowa w pracy z dziećmi i młodzieżą,
- współpraca międzyinstytucjonalna w ramach pomocy osobom uzależnionym i doznającym przemocy w rodzinie,
- rodzina niewydolna wychowawczo,
- kwestie sporne w procedurze „Niebieskie Karty”,
- dialog motywujący w pracy z osobą doznającą przemocy w rodzinie.
- procedura odebrania dziecka,
- usługi przerwy regeneracyjnej dla opiekunów niepełnosprawnych osób zależnych oraz opieka wytchnienia dla opiekunów osób zależnych w perspektywie rozwiązań krajowych i zagranicznych,
- tworzenie planu pracy z rodziną, innowacyjne metody asystentury rodzinnej,
- diagnozowanie oraz postępowania w sytuacji zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dziecka,
- najnowsze zmiany i interpretacje ustawy „Za Życiem”,
- obowiązki ośrodków pomocy społecznej związane z zapewnieniem osobom bezdomnym schronienia, „Pokonać bezdomność”,
- „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie”,
- Akademia Streetworkingu,
- „Wokół zdrowia psychicznego – porozmawiajmy o zdrowiu psychicznym dzieci, młodzieży i dorosłych”.

Ponadto pracownicy obsługi administracyjnej Ośrodka szkolili się w zakresie:

- zmian w sprawozdawczości i rachunkowości budżetowej jednostek organizacyjnych jst,
- klasyfikacji budżetowej,

- zmian w przepisach dotyczących Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w jednostkach budżetowych, zmiany klasyfikacji środków trwałych,
- działalności ośrodka pomocy społecznej z punktu widzenia kontroli RIO,
- zamówień publicznych.

W okresie od lutego do grudnia 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy zapewniał swoim pracownikom możliwość udziału w superwizjach grupowych i indywidualnych oraz w okresie od marca do maja 2019 r. w warsztatach w zakresie profesjonalnej obsługi klienta zewnętrznego. Superwizje przeznaczone były dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologa i członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, będących pracownikami Ośrodka. Warsztaty przeznaczone były dla pracowników obsługujących klientów Ośrodka, w tym korzystających ze świadczeń wychowawczych. Celem superwizji i warsztatów było udzielenie wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, rozwój współpracy zespołowej oraz doskonalenie kompetencji zawodowych, poprzez edukację, m.in. w zakresie komunikacji, asertywności, radzenia sobie z emocjami i stresem, pracy z osobami i rodzinami przeżywającymi trudności życiowe, zagrożonymi dysfunkcją i wykluczeniem społecznym, w tym klientem wieloprotblemowym, uwikłanym w problemy uzależnień oraz przemoc domową. Zrealizowano:

- 10 superwizji grupowych, w wymiarze 90 min. każda,
- 124 superwizje indywidualne, w wymiarze 45 min. każda,
- 3 spotkania warsztatowe, w wymiarze 5 godz.

Łącznie 27 pracowników wzięło udział w superwizjach i 16 pracowników w warsztatach.

W realizacji zadań Ośrodek współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej. W 2018 r. Ośrodek nadzorował realizację zadań publicznych miasta zleconych w trybie otwartych konkursów ofert, na podstawie Programu współpracy Gminy Miasto Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2018 rok:

- Prowadzenie jadłodajni:
 - Caritas Diecezji Świdnickiej,
 - Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta;
- Pozyskiwanie i dystrybucja żywności:
 - Spółdzielnia Socjalna „MITOS”.

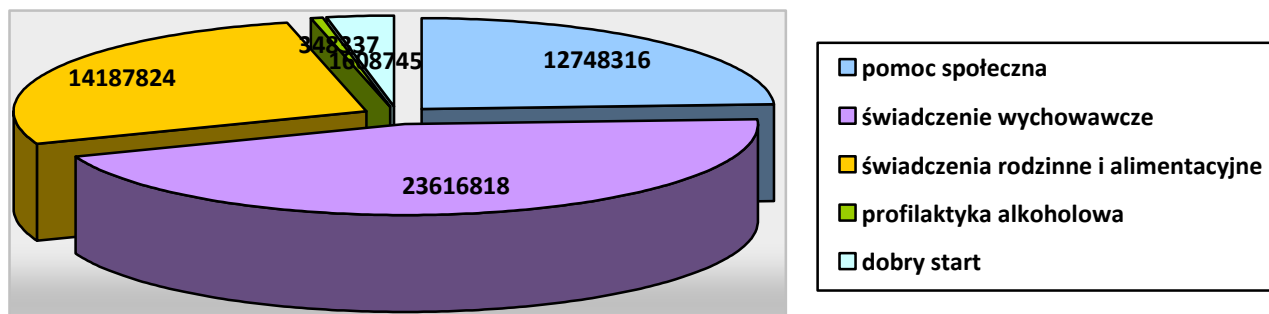
1. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z przepisów prawa na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności, w celu ich wspierania, zaspokojenia potrzeb, umożliwienia życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz motywowania do uruchamiania własnych możliwości i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, w jakich się znalazły.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków budżetu miasta i z dotacji rządowych, a zadania dzieli się odpowiednio na własne i zlecone. Na realizację zadań Ośrodka w 2018 r. wydatkowano łącznie kwotę 52.510.040 zł, w tym na zadania z zakresu:

- pomocy społecznej – 12.748.316 zł
- świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych – 14.187.824 zł
- świadczenia wychowawczego 500+ – 23.616.818 zł
- świadczeń w ramach programu „Dobry start” – 1.608.745 zł
- profilaktyki alkoholowej – 348.337 zł

Wykres nr 1. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadania realizowane przez Ośrodek w 2018 r. finansowane były ze środków własnych Gminy Miasta Świdnicy oraz środków z budżetu państwa i z Unii Europejskiej.

Tabela nr 2. Wydatki z podziałem na źródło finansowania

źródło finansowania	2016	2017	2018
środki z budżetu gminy	6.584.817 zł w tym m.in.: 33.201 zł ¹	8.085.752 zł w tym m.in.: 238.380 zł ¹	8.604.846 zł w tym m.in.: 348.337 zł ¹
środki z budżetu państwa	35.905.546 zł w tym m.in.: 12.725.624 zł ² 18.196.314 zł ³	43.467.478 zł w tym m.in.: 13.793.864 zł ² 24.979.364 zł ³	43.721.402 zł w tym m.in.: 14.187.824 zł ² 23.616.818 zł ³ 1.608.745 zł ⁴
środki z Unii Europejskiej	0	56.612 zł	183.793 zł
łącznie	42.490.363 zł	51.609.842 zł	52.510.040 zł

¹ środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

² środki na realizację zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i alimentacyjnymi

³ środki na realizację zadań związanych ze świadczeniem wychowawczym

⁴ środki na realizację zadań związanych ze świadczeniem dobry start

Tabela nr 3. Wydatki z podziałem na zadania

zadania	wydatki		
	2016	2017	2018
zadania własne gminy	11.318.054 zł	12.480.106 zł	12.683.605 zł
zadania zlecone gminie	31.172.309 zł	39.073.124 zł	39.642.643 zł
zadanie z Unii Europejskiej	0	56.612 zł	183.792 zł
łącznie	42.490.363 zł	51.609.842 zł	52.510.040 zł

2. Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, przede wszystkim w formie wsparcia finansowego, usług, pomocy w naturze oraz w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. Kieruje również do domów pomocy społecznej osoby wymagające całodobowych usług opiekuńczych.

Tabela nr 4. Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną

rok	pomoc we wszystkich formach		w tym: pomoc finansowa	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
2016	1.607	2.733	1.326	2.297
2017	1.497	2.385	1.163	1.864
2018	1.389	2.106	1.049	1.621

Systematycznie zmniejsza się liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej:

- liczba rodzin korzystających w 2018 r. z pomocy we wszystkich formach zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 7,21% i do 2016 r. o 13,57%,
- liczba osób w rodzinach objętych pomocą we wszystkich formach zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 11,70% i do 2016 r. o 22,94%,
- liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 9,80% i do 2016 r. o 20,89%,
- liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy finansowej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 13,04% i do 2016 r. o 29,43%.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco prowadzą rozeznanie w środowiskach objętych wsparciem. W 2018 r. opieką obejmowali m.in. rodziny:

- 377 z dziećmi do ukończenia 17 roku życia,
- 286 uwikłanych w problemy uzależnień, w tym:
 - 131 ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową,
 - 66 z dziećmi ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, objętych monitorowaniem i motywowanych do podjęcia terapii przez rodziców,
- 165 uwikłanych w problemy przemocy,
- 110 z nadzorem kuratorskim,
- 323 z zadłużeniem czynszowym,
- 757 (394 dzieci w tych rodzinach) korzystających z żywności w ramach Banku Żywności,
- 77 wielodzietnych,
- 167 niepełnych.

Rodziny objęte są systemową diagnozą oraz badane są ich możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Dla każdej rodziny indywidualnie dostosowywane są formy pomocy.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej warunkuje trudna sytuacja życiowa oraz posiadane dochody, nie przekraczające kryterium dochodowego, które wynosiło od dnia 1 października 2018 r. dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł (przed weryfikacją – 634 zł) i dla osoby w rodzinie 528 zł (przed weryfikacją – 514 zł). Kryteria dochodowe dla świadczeń z pomocy społecznej podlegają weryfikacji co 3 lata. Kolejna będzie miała miejsce w 2021 r. Przyznanie pomocy następuje w formie decyzji administracyjnej, wydawanej na wniosek klienta, w oparciu o przeprowadzony przez pracownika socjalnego rodzinny wywiad środowiskowy

w miejscu zamieszkania osoby oczekującej pomocy. W 2018 r. sporządzono 7.827 decyzji przyznających świadczenia z pomocy społecznej ogółem, o 1.371 decyzji mniej niż w roku poprzednim. Wsparcie finansowe realizowane jest w formach pieniężnych oraz niepieniężnych, przy spełnieniu przesłanek wymienionych w ustawie o pomocy społecznej.

Tabela nr 5. Świadczenia według powodu przyznania

powód przyznania pomocy	2016		2017		2018	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie
ubóstwo	1.122	1.965	982	1.639	822	1.272
sieroctwo	1	1	0	0	0	0
bezdomność	121	142	104	118	112	116
bezrobocie	853	1.659	699	1.306	547	990
niepełnosprawność	675	1.024	643	907	601	832
długotrwała lub ciężka choroba	983	1.470	1.034	1.434	1.017	1.358
przemoc w rodzinie	30	86	28	77	15	40
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	124	577	75	343	61	280
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	279	867	248	760	199	620
trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	32	48	28	46	25	41
alkoholizm lub narkomania	124	187	122	173	125	168
zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	9	19	11	23	2	3
- klęska żywiołowa lub ekologiczna - potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi - trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0

Największą grupę odbiorców świadczeń pomocy społecznej stanowią rodziny, w których przyczyn ubóstwa należy doszukiwać się w sytuacji zdrowotnej członków rodziny. W 2018 r. długotrwała lub ciężka choroba stanowiły powód przyznania pomocy w 73,22% (69,07% w 2017 r.) rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach i niepełnosprawność w 43,27% (42,95% w 2017 r.) rodzin. Kolejną wiodącą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było bezrobocie towarzyszące ubóstwu. Stanowiło ono powód przyznania pomocy w 39,38% (46,69% w 2017 r.) spośród rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach.

3. Pomoc materialna

System świadczeń pieniężnych obejmuje największą grupę odbiorców pomocy społecznej. Przyznawanie świadczeń na bieżące potrzeby rodziny jest rozumiane, jako wsparcie w prowadzonej pracy socjalnej mającej na celu usamodzielnienie klienta. Świadczenia finansowe

udzielane są w szczególności w formie zasiłków stałych i okresowych, na realizację których środki finansowe przekazywane są z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy w formie dotacji oraz zasiłków celowych, realizowanych ze środków pochodzących z dochodów własnych gminy.

Tabela nr 6. Świadczenia pieniężne w formie zasiłków

forma pomocy	2016			2017			2018		
	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł
	rodzin	osób w rodzinie		rodzina	osób w rodzinie		rodzina	osób w rodzinie	
zasiłek celowy	1.251	2.199	1.085.099	1.088	1.777	954.078	972	1.514	806.162
zasiłek celowy specjalny	260	427	90.289	246	382	74.216	252	388	92.213
zasiłek okresowy	735	1.439	1.490.166	596	1.114	1.221.833	474	861	881.489
zasiłek stały	336	403	1.721.379	337	398	1.664.984	322	374	1.654.394

Spośród świadczeń pieniężnych największe wydatki poniesiono na zasiłki stałe, wypłacane osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Przyznawane są w wysokości ustawowej, wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem.

Zasiłek okresowy przyznawany jest w podstawowej, gwarantowanej wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem. Wypłacany przede wszystkim z powodu bezrobocia oraz długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Zasiłek celowy adresowany jest do osób o najniższych dochodach, zasiłek celowy specjalny do osób lub rodzin o dochodach przekraczających kryterium ustawowe, wypłacany w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Świadczenia te przyznawane są z przeznaczeniem na „zaspakajanie niezbędnej potrzeby bytowej”. Średnio na rodzinę korzystającą z zasiłku celowego przyznano rocznie około 829 zł (877 zł w 2017 r.) i z zasiłku celowego specjalnego rocznie około 366 zł (302 zł w 2017 r.).

Głównym kryterium uprawniającym do korzystania ze świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód netto, w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się, który nie może przekroczyć kwoty 674 zł. Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł. Ogółem w 2018 r. decyzją przyznano świadczenia 722 osobom.

Na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, kryteria dochodowe uprawniające do: zasiłku rodzinnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka oraz wysokość świadczeń rodzinnych (z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego) i wysokość zasiłku dla opiekuna, są weryfikowane co 3 lata. Weryfikacji powyższych kwot dokonano 1 listopada 2018 r. Wysokość kryterium dochodowego, uprawniającego do zasiłku rodzinnego, pozostała na dotychczas obowiązującym poziomie.

Od 1 listopada 2018 roku wzrosły kwoty świadczeń rodzinnych:

- zasiłek pielęgnacyjny – 184,42 zł,
- specjalny zasiłek opiekuńczy – 620 zł,
- zasiłek dla opiekuna – 620 zł.

Pozostałe świadczenia dla rodzin pozostały bez zmian:

- zasiłek rodzinny na dziecko do ukończenia 5. roku życia – 95 zł,

- zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia – 124 zł,
- zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia – 135 zł,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka – 1.000 zł,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400 zł,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 193 zł, nie więcej jednak niż 386 zł na wszystkie dzieci,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95 zł na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego: do 5. roku życia – 90 zł, powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia – 110 zł,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100 zł,
- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania: na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła – 113 zł, na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła – 69 zł,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka – 1.000 zł,
- świadczenie rodzicielskie – 1.000 zł.

Tabela nr 7. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

forma świadczenia	liczba osób		
	2016	2017	2018
zasiłek rodzinny	1.782	1.919	1.962
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	124	133	131
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	43	49	64
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	139	141	152
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	251	276	318
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	177	184	228
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1.260	1.343	1.396
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	13	10	11

Niezależnie od wysokości dochodu, przyznawane są jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek pielęgnacyjny przeznaczony dla niepełnosprawnych dzieci do 16 roku życia, osób dorosłych niepełnosprawnych w stopniu znacznym lub umiarkowanym, jeśli niepełnosprawność powstała do ukończenia 21 roku życia i osób, które ukończyły 75 lat, świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności przy spełnieniu wskazań wynikających z ustawy oraz świadczenie rodzicielskie, przysługujące rodzicom, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego, czyli studentom, osobom bezrobotnym lub pracującym na umowach cywilno-prawnych.

Tabela nr 8. Pozostałe świadczenia rodzinne

forma świadczenia	liczba osób		
	2016	2017	2018
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	392	370	317
zasiłek pielęgnacyjny	1.101	1.091	1.164
świadczenie pielęgnacyjne	160	176	209
specjalny zasiłek opiekuńczy	12	17	19
zasiłek dla opiekuna	30	19	11
świadczenie rodzicielskie	85	105	97

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również działania w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 9. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wobec dłużników alimentacyjnych

rodzaj działania	2016	2017	2018
osoby korzystające ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego	509	473	424

Tabela nr 10. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych

rodzaj działania	2018
informacja o przyznanych świadczeniach	323
wezwanie dłużnika alimentacyjnego na wywiad	264
informacja w trybie art. 209 § 3 Kodeksu karnego	342
wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego	111
wniosek o przyłączenie do egzekucji	532
wniosek o wszczęciu egzekucji	1
informacja o efektach działań	144
przeprowadzenie z dłużnikiem alimentacyjnym wywiadu alimentacyjnego oraz odebranie od niego oświadczenia majątkowego	60
przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, w szczególności pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	60
zobowiązanie dłużnika do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy	23
poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	33
sporządzenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	46
zapytanie do komornika sądowego o wywiązywaniu się przez dłużnika alimentacyjnego ze zobowiązań alimentacyjnych przez okres ostatnich 6 miesięcy	46
decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	37
decyzja o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	9

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2018 roku

zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa niealimentacji	35
wystąpienie o zatrzymanie prawa jazdy	12
wystąpienie o zwrot zatrzymanego prawa jazdy	10
korespondencja z instytucjami i dłużnikami	507
przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej	173

Działania wobec dłużników alimentacyjnych są finansowane dzięki środkom, które gmina egzekwuje od dłużników alimentacyjnych. Kwoty te stanowią dochód własny gminy.

Tabela nr 11. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych w ramach funduszu alimentacyjnego

miejsce przekazania	2016	2017	2018
należności gminy wierzyciela	85.943 zł	102.161 zł	122.689 zł
budżet państwa	128.914 zł	153.241 zł	184.033 zł
odsetki	220.032 zł	255.065 zł	332.323 zł
łącznie	434.889 zł	510.467 zł	639.045 zł

Tabela nr 12. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych w ramach zaliczki alimentacyjnej

miejsce przekazania	2016	2017	2018
dochody gminy	18.919 zł	11.877 zł	23.785 zł
dochody państwa	18.919 zł	11.877 zł	23.786 zł
łącznie	37.838 zł	23.754 zł	47.572 zł

Kwoty wyegzekwowane w ramach zaliczki alimentacyjnej stanowią należności sprzed 2009 r.

Realizując pomoc materialną dla dzieci i młodzieży uczącej się, Ośrodek wypłaca stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne.

Tabela nr 13. Dzieci i młodzież ucząca się, korzystająca z pomocy materialnej

świadczenia	liczba osób		
	2016	2017	2018
stypendia szkolne	495	495	463
zasiłki szkolne	65	64	54

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca świadczenie wychowawcze na podstawie programu Rodzina 500 Plus. Jego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Program przewiduje pomoc w formie świadczenia pieniężnego w wysokości 500 zł na drugie i kolejne dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia, niezależnie od dochodu. Wsparcie na pierwsze dziecko, tj. jedyne lub najstarsze dziecko w wieku do ukończenia 18. r. życia, przysługuje po spełnieniu kryterium dochodowego 800 zł netto miesięcznie na osobę w rodzinie lub 1.200 zł netto na osobę w rodzinie, której członkiem jest dziecko niepełnosprawne.

Tabela nr 14. Świadczenie wychowawcze

rodzaj działania	2016	2017	2018
liczba złożonych wniosków	3.552	3.655	3.534
liczba rodzin objętych świadczeniem	2.939	3.459	3.240
liczba dzieci, na które przyznano świadczenie	4.168	4.783	4.503
liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie	125	118	112
kwota wypłaconych świadczeń	17.833.740 zł	24.648.275 zł	23.287.488 zł

W 2018 r. rząd ustanowił program „Dobry Start”, na podstawie, którego rodziny otrzymują raz w roku 300 zł na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie dobry start stanowi jednorazowe wsparcie dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Przysługuje bez względu na dochód rodziny, dzieciom uczącym się w szkole, do ukończenia przez nie 20 roku życia, a w przypadku dzieci niepełnosprawnych, uczących się w szkole, do ukończenia przez nie 24 roku życia.

Tabela nr 15. Świadczenie dobry start

rodzaj działania	2018
liczba złożonych wniosków	4.109
liczba rodzin objętych świadczeniem	3.913
liczba dzieci, na które przyznano świadczenie	5.194
liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie	41
kwota wypłaconych świadczeń	1.568.850 zł

4. Pomoc niematerialna

Obowiązkiem gminy jest realizacja zadań, które zabezpieczają minimum bytowe, jak zapewnienie ubrania, jednego gorącego posiłku i miejsca do spania każdej osobie tego pozbawionej. Pomoc niematerialna udzielana jest osobom starszym i niepełnosprawnym, z zaburzeniami psychicznymi, a także osobom, które ze względu na chorobę alkoholową lub inne uzależnienia mają tendencje do marnotrawienia środków publicznych. Realizowana jest w formie rzeczowej i instytucjonalnej. Świadczenia te nie są wypłacane w gotówce, lecz realizowane w formie zabezpieczenia ich kosztów u realizatorów.

Tabela nr 16. Świadczenia finansowe realizowane w formie niepieniężnej

forma pomocy	2016			2017			2018		
	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł
	rodzin	osób w rodzinie		rodzin	osób w rodzinie		rodzin	osób w rodzinie	
schronienie	73	73	180.596	62	62	171.285	brak danych	brak danych	222.660

posiłek	418	961	465.685	364	751	396.400	383	748	379.302
usługi opiekuńcze	256	297	122.125	292	335	1.092.704	298	332	1.082.952
specjalistyczne usługi opiekuńcze	7	7	59.833	0	0	0	0	0	0
sprawienie pogrzebu	12	12	20.237	10	10	13.178	18	18	21.569
kierowanie do domu pomocy społecznej	84	84	1.607.012	77	77	1.723.754	86	86	2.067.633

Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom, które ze względu na stan zdrowia, wiek lub inną przyczynę wymagają pomocy osób drugich, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożności zapewnienia jej przez rodzinę, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zadanie realizowane jest przez opiekunki społeczne zatrudnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w formie umowy zlecenia. Usługi opiekuńcze obejmują przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2018 r. usługi opiekuńcze przyznano decyzją 299 osobom, w ramach 71.202 godzin. Osoby korzystające ze świadczeń ponoszą częściową odpłatność, w zależności od swojej sytuacji materialnej, na zasadach określonych uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy.

Część osób wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych korzysta z pracy wolontariuszy, realizujących pracę na rzecz świdnickich seniorów, w zamian za uzyskanie umorzenia zadłużenia czynszowego.

Tabela nr 17. Umorzenia zaległości wolontariuszom

umorzenia zaległości	2016	2017	2018
liczba osób skierowanych do prac w ramach wolontariatu	48	17	16
liczba osób, którym umorzono zaległości	34	24	10
łączna kwota umorzenia	79.304,00 zł	53.144,96 zł	25.540,84 zł

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

Osoby wymagające całodobowej opieki kierowane są do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu: dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Liczba osób kierowanych do domów pomocy społecznej obniżyła się w 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego i w 2018 r. ponownie wzrosła. Potrzeby w zakresie umieszczenia w placówce są realizowane na bieżąco.

Osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają całodobowej opieki, może zostać przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Gmina Miasto Świdnica dysponuje mieszkaniem chronionym przy ul. Kopernika 9e/1, o łącznej powierzchni użytkowej 87,08 m², które obejmuje 3 pokoje mieszkalne, pomieszczenie gospodarcze oraz odpowiednio wyposażone pomieszczenia wspólne, tj. przedpokój, łazienkę i kuchnię. Mieszkanie jest przeznaczone dla nie mniej niż trzech osób samotnych lub małżonków. Pobyt w mieszkaniu jest formą pomocy społecznej, która ma na celu zapewnienie mieszkańcom warunków samodzielnego funkcjonowania w środowisku, pod opieką specjalistów, w integracji ze społecznością lokalną. W 2018 r. w mieszkaniu chronionym przebywały 3 osoby. Mieszkańcy

ponoszą częściową odpłatność za pobyt w mieszkaniu, w wysokości zależnej od sytuacji materialnej, na zasadach określonych uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy.

Obowiązkiem gminy jest zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W 2018 r. w pieczy zastępczej przebywało 98 dzieci ze Świdnicy, z czego 24 dzieci umieszczono w 2018 r., w tym:

- w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało 2 dzieci, w tym 0 umieszczonych w 2018 r.,
- w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego przebywało 11 dzieci, w tym 8 umieszczonych w 2018 r.,
- w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywało 21 dzieci, w tym 6 umieszczonych w 2018 r.,
- w niezawodowej rodzinie zastępczej przebywało 13 dzieci, w tym 3 umieszczonych w 2018 r.,
- w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 40 dzieci, w tym 16 umieszczonych w 2018 r.
- w rodzinnym domu dziecka przebywało 9 dzieci, w tym 2 umieszczonych w 2018 r.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina ponosi odpłatność według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2018 r. ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydatkowano na pobyt dzieci w pieczy zastępczej łącznie 620.000 zł, w tym 384.187 zł za dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 235.813 zł za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych.

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna, która skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Skierowana jest na przywrócenie zdolności osób i rodzin do samodzielnego funkcjonowania. Szczególnym nadzorem objęte są rodziny z dziećmi, zagrożone przemocą oraz demoralizacją nieletnich. Środowiska te pracownicy socjalni w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji, monitorują dodatkowo, w ramach popołudniowych wizyt patronażowych, realizowanych w godzinach od 15.30 do 17.00. W 2018 r. zrealizowano 299,5 godzin wizyt patronażowych, w 43 środowiskach objętych patronażem popołudniowym.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę dwustronną zawieraną przez pracownika socjalnego z podopiecznym w celu znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnej sytuacji życiowej klienta. Określa on uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej podopiecznego. W 2018 r. kontraktem socjalnym objętych było 57 osób, zawarto 44 kontrakty.

5. Pomoc specjalistyczna

Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest organizowanie i zapewnienie poradnictwa specjalistycznego. W 2018 r. psycholog Ośrodka udzielił wsparcia 315 osobom. Z poradnictwa i konsultacji udzielanych przez radcę prawnego zatrudnionego w Ośrodku skorzystało 110 osób. Ośrodek upowszechnia również informacje o innych miejscach, w których realizowana jest profesjonalna nieodpłatna pomoc specjalistyczna, prawna i psychologiczna, w formie ulotek opracowanych przez Ośrodek i na stronie internetowej: www.mops.swidnica.pl.

Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, klienci Ośrodka, przede wszystkim rodziny uwikłane w problemy uzależnień i przemocy domowej, mieli możliwość korzystania

z poradnictwa rodzinnego. Zadanie realizowane było w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7. Działanie obejmowało wstępną diagnozę sytuacji i potrzeb rodziny, wspieranie w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz ukierunkowywanie w dalszej pracy z psychologiem lub/i innym specjalistą. Poradnictwo udzielane było w oparciu o program wspierający rodzinę w jej funkcjonowaniu, opracowany przez terapeutę rodzinnego, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny. Na realizację zadania wydatkowano łącznie kwotę 31.520 zł.

W 2018 r. terapeuta rodzinny zrealizował 394 godziny konsultacji, w ramach których udzielił 316 konsultacji osobom dorosłym i 78 konsultacji dzieciom:

- 213 porad osobom dorosłym korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 18 osobom niepełnosprawnym,
- 103 porady osobom dorosłym korzystającym z innych oddziaływań terapeutycznych, w tym 13 osobom niepełnosprawnym,
- 78 porad dzieciom korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 12 dzieciom niepełnosprawnym.

Elementem pracy Ośrodka jest także udzielanie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom. Według rozeznania pracowników socjalnych, w 2018 r. pomocą obejmowali 218 osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- 158 ze zdiagnozowaną chorobą,
- 60 bez diagnozy, z podejrzeniem występowania choroby psychicznej,
- 14 ubezwłasnowolnionych całkowicie, w tym 14 z ustanowionym opiekunem prawnym,
- 12 ubezwłasnowolnionych częściowo, w tym 12 z ustanowionym kuratorem.

Ośrodek prowadzi stały nabór kandydatów do bazy opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych i kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Gdy zaistnieją okoliczności, w których wymagane jest objęcie opieką lub kuratelą podopiecznego, pracownik Ośrodka po przeprowadzeniu rozmowy z kandydatem z bazy, przedstawia sądowi wniosek o objęcie opieką lub kuratelą przez wskazanego kandydata. Na żądanie opiekuna lub kuratora sąd opiekuńczy może przyznać stosowne wynagrodzenie. W 2018 r. pracownicy socjalni nie kierowali do sądu wniosku o przyznanie osobie ubezwłasnowolnionej opiekuna prawnego i ustanowienie kuratora.

Na zlecenie Ośrodka prowadzona była grupa wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich. Spotkania odbywały się w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7, 1 raz w tygodniu w wymiarze 2 godzin. W 2018 r. odbyło się 37 spotkań (74 godz.), w których uczestniczyło do 7 osób. Na realizację zadania wydatkowano łącznie kwotę 5.180 zł.

Do zadań obowiązkowych gminy należy wspieranie i organizacja pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Koordynacja działań w tym zakresie odbywa się w oparciu Program Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2018- 2020, przyjęty uchwałą nr XL/440/18 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 stycznia 2018 r., opracowywany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynika taka konieczność, kierownik ośrodka pomocy społecznej zobowiązany jest przydzielić rodzinie asystenta. Pracę na rzecz rodzin w 2018 r. realizowało 7 asystentów rodziny (4 w wymiarze całego etatu, 3 w wymiarze ½ etatu) zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Asystent rodziny to specjalista, którego zadaniem jest codzienne towarzyszenie rodzinie niepotrafiącej samodzielnie pokonać różnych trudności życiowych. Pracownik socjalny przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy i stwierdzając, że w rodzinie występuje problem opiekuńczo-wychowawczy lub uzyskując informację, że w określonej rodzinie taki problem występuje, wnioskuje o wsparcie rodziny

poprzez przydzielenie asystenta, bez względu na dochód rodziny. Rodzina musi wyrazić zgodę na takie wsparcie i współpracować. Asystent pracuje również z rodziną, w której dzieci zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Jego praca skupia się wówczas na tym, aby wspomóc rodzinę w stworzeniu przez nią warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego. Ze wsparcia korzystało 106 rodzin, w tym:

- W 2018 r. zlecono współpracę z 30 nowymi rodzinami,
- 51 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd,
- 1 rodzina, z 2 dziećmi, objęta była wsparciem asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”, z tytułu niepełnosprawności dziecka,
- w rodzinach objętych asystenturą przebywało łącznie 187 dzieci,
- w rodzinach objętych asystenturą 31 dzieci przebywało w pieczy zastępczej, z których 7 dzieci trafiło do pieczy w 2018 r. oraz 4 dzieci wróciło do domu rodzinnego,
- na dzień 31 grudnia 2018r. wsparcia asystenta rodziny wymagało 76 rodzin,
- praca asystenta rodziny z rodzinami odbywała się przez okres:
 - do 1 roku – 35 rodzin,
 - do 2 lat – 24 rodziny,
 - do 3 lat – 9 rodzin,
 - powyżej 3 lat – 38 rodzin,
- 31 rodzin zakończyło pracę z asystentem rodziny, w tym:
 - 17 rodzin ze względu na zrealizowanie planu pracy,
 - 14 rodzin ze względu na brak współpracy z asystentem,
- średni czas pracy asystenta z rodziną wynosił 54 miesiące.

Gmina Miasto Świdnica aplikowała o środki na dofinansowanie wynagrodzeń dla asystentów rodziny w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018, ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Gmina otrzymała środki finansowe w kwocie 106.585 zł, z których wykorzystano kwotę 105.392 zł. Środki te zostały przeznaczone na dofinansowanie wynagrodzenia 7 asystentów rodziny, zatrudnionych w Ośrodku.

Wsparcie rodziny odbywa się również poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. W 2018 r. Gmina Miasto Świdnica realizację zadania powierzyła w trybie otwartych konkursów ofert 3 organizacjom pozarządowym, zapewniającym opiekę 150 dzieciom i młodzieży, w ramach placówek:

- Caritas Diecezji Świdnickiej – Placówka Wsparcia Dziennego, dla 30 uczestników,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej-Placówka Wsparcia Dziennego, dla 60 uczestników,
- Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, dla 60 uczestników.

W 2018 r. w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy funkcjonowały 2 placówki wsparcia dziennego:

- dla Osiedla Zawiszów z siedzibą w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Świdnicy, przy ul. Galla Anonima 1, dla 15 uczestników,
- dla Osiedla Zarzecze z siedzibą w budynku Szkoły Podstawowej nr 6, w budynku B przy ul. Jodłowej 21, dla 30 uczestników.

Z uwagi na zmniejszającą się liczbę dzieci w placówkach wsparcia dziennego prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz wolnymi miejscami w placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe, zdecydowano o zawieszeniu działalności placówek na Osiedlu Zawiszów i Osiedlu Zarzecze. Z każdym z rodziców dzieci zapisanych do placówek przeprowadzono rozmowę telefoniczną, w której przedstawiono propozycję udziału dzieci w zajęciach w innej placówce. Informacja taka została również rozpowszechniona w siedzibach placówek.

Z zajęć w placówkach wsparcia dziennego w 2018 r. skorzystało łącznie 200 dzieci i młodzieży. Przeciętnie w ciągu roku w placówkach umieszczonych było 154 podopiecznych. Podstawowym zadaniem placówek jest współdziałanie w procesie wychowywania wraz z rodziną oraz szkołą. Dzieci objęte są opieką wychowawcy, socjoterapeuty i innych specjalistów, którzy zapewniają podopiecznym wsparcie w pokonywaniu trudności szkolnych, w kryzysach rówieśniczych i osobistych, organizują czas wolny proponując pozalekcyjne zajęcia sportowe i twórcze o różnym charakterze. Pobyt dziecka w placówce jest bezpłatny. Zajęcia prowadzone są w godzinach popołudniowych. Placówki zapewniały również podopiecznym posiłek:

- 3 placówki w formie ciepłego obiadu i podwieczorku,
- 1 placówka w postaci drobnych posiłków ciepłych lub zimnych przygotowywanych na miejscu w placówce,
- 1 placówka w postaci dostarczanych kanapek, owoców lub jogurtu.

Mieszkańcom Świdnicy, rodzicom i wychowawcom, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnił możliwość uczestniczenia w warsztatach wspierania rodziców i wychowawców pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Uczą one otwartej, konstruktywnej komunikacji w rodzinie i poza nią, relacji opartych na wzajemnym szacunku i współpracy, służących tworzeniu środowiska najbardziej wspierającego naturalny rozwój dziecka. Ich celem jest pomoc w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, ukierunkowana na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. W pierwszej kolejności do udziału w warsztatach przyjmowani byli podopieczni wskazani przez pracowników socjalnych. W 2018 r. realizowano 7 edycji programu, które ukończyło 87 uczestników, w grupach maksymalnie 12-15 osobowych, w formie 10 spotkań, po 4 godz. lekcyjne, łącznie w wymiarze 40 godz. dla każdej z grup, w tym:

- 4 edycje części I Budowanie relacji dorosły-dziecko – 54 uczestników,
- 2 edycje części II Wspieranie procesu budowania wzajemnych (opartych na więzi i szacunku) relacji między dziećmi – 26 uczestników,
- 1 edycja części III dla rodziców i wychowawców nastolatków uwzględniająca problemy wieku dorastania – 7 uczestników.

Warsztaty prowadzone były w oparciu o program i standardy Szkoły dla Rodziców i Wychowawców Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, przez dwie osoby posiadające certyfikat realizatora programu wydany przez ORE, uprawniający do prowadzenia I, II i III części programu. Informacja o możliwości udziału w programie przekazywana była podopiecznym przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz umieszczana na stronie internetowej Ośrodka. Na realizację zadania wydatkowano łącznie kwotę 25.200 zł.

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nadzorował realizację zadań publicznych miasta zleconych w trybie otwartych konkursów ofert, na podstawie Programu współpracy Gminy Miasto Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2018 rok:

- „Prowadzenie jadłodajni”, z przeznaczeniem na dofinansowanie, w kwocie 3 zł do kosztów przygotowania jednego posiłku, przez 6 dni w tygodniu, z wyłączeniem niedziel i świąt, do średnio 99 posiłków dziennie dla osób zgłoszonych przez Ośrodek, realizowane przez:
 - Caritas Diecezji Świdnickiej – przyznana dotacja w wysokości 31.815 zł, została wykorzystana w wysokości 19.584 zł. Średnio dziennie z posiłków korzystało do 22 osób,
 - Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta – przyznana dotacja w wysokości 57.267 zł, została wykorzystana w wysokości 31.593 zł. Średnio dziennie z posiłków korzystało do 35 osób;
- „Pozyskiwanie i dystrybucja żywności”, w celu zapewnienia osobom i rodzinom w trudnej sytuacji rodzinnej wsparcia w postaci bezpłatnej żywności:
 - Spółdzielnia Socjalna „MITOS” – przyznano dotację w wysokości 75.000 zł, która w całości została wykorzystana. Źródłem pozyskiwania produktów spożywczych są rezerwy unijne, zbiórki publiczne oraz producenci i hurtownicy. Rozdział żywności odbywa się we współpracy

z Ośrodkiem oraz za pośrednictwem organizacji z terenu Miasta, wspierających w tej formie swoich członków.

W celu skutecznego udzielania wsparcia podopiecznym, Ośrodek stosuje metody pracy interdyscyplinarnej. Stale współpracuje ze specjalistami, w szczególności z placówkami oświatowymi, Komendą Powiatową Policji, kuratorami, w zakresie diagnozowania sytuacji i rozeznania potrzeb rodziny, planowania i realizacji pracy z rodziną oraz monitorowania wspólnych klientów. Odbywa się to poprzez spotkania, wymianę informacji, opracowywanie procedur, udział w szkoleniach oraz pracę w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2018 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Postępowania w indywidualnych przypadkach prowadzą grupy robocze powoływane w drodze zarządzeń Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, które dokumentują działania podejmowane w ramach prowadzonych procedur. W 2018 r. w ramach zadań Zespołu:

- prowadzono 214 procedur „Niebieskie Karty” (liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych), z czego 142 procedury „Niebieskie Karty” uruchomiono w 2018 r. (liczba utworzonych grup roboczych),
- zorganizowano 508 posiedzeń grup roboczych.

6. Programy realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

➤ Uwierz we własne siły

W sierpniu 2017 r. Gmina Miasto Świdnica podpisała umowę o dofinansowanie projektu pn. „Uwierz we własne siły” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Projekt realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach Osi Priorytetowej 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna Integracja Poddziałanie 9.1.4 Aktywna integracja – ZIT AW.

Celem głównym projektu „Uwierz we własne siły” jest aktywna integracja mieszkańców Gminy Miasto Świdnica zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Jego uczestnikami są osoby od wielu lat, z różnych przyczyn, korzystające z pomocy społecznej, o niskich kwalifikacjach, nieodpowiadających potrzebom rynku pracy, które doznały wielokrotnego wykluczenia. Z założenia, w projekcie bierze udział 20 osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, zakwalifikowanych do III profilu bezrobotnych, 10 osób dla których ustalono II profil pomocy oraz co najmniej 20 osób z ich najbliższego otoczenia. Dla uczestników przewidziano kompleksowe i indywidualne formy wsparcia w ramach ścieżki reintegracji, uwzględniające ich indywidualne potrzeby i możliwości. Obejmują one interdyscyplinarne wsparcie, motywowanie do aktywności własnej oraz zapewnienie udziału w warsztatach, spotkaniach i innych formach edukujących w kierunku zwiększenia skuteczności i samodzielności społeczno-zawodowej. Informacja o rekrutacji uczestników do projektu publikowana była na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Miejskiego w Świdnicy i w lokalnych mediach.

Projekt „Uwierz we własne siły” ma na celu aktywizację społeczną, zawodową, edukacyjną i zdrowotną uczestników, mieszkańców Gminy Miasto Świdnica zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. I edycja programu realizowana była w okresie od września 2017 r. do maja 2018 r. II edycja rozpoczęła się we wrześniu 2018 r. W ramach projektu każdy z uczestników objęty został:

- dogłębną diagnozą funkcjonalności-dysfunkcjonalności, na podstawie której opracowano konceptualizację obszarów problemowych, dla każdego ze środowisk w wymiarze 5 godz.
- warsztatami:
 - trening umiejętności społecznych – zdrowa i ekonomiczna kuchnia, praktyczna nauka kalkulacji posiłku i jego przygotowanie, w wymiarze 10 godz.
 - trening umiejętności społecznych – zarządzanie budżetem domowym, w tym edukacja w zakresie segregacji śmieci, gospodarnego zarządzania budżetem domowym z uwzględnieniem konieczności wywiązywania się ze zobowiązań finansowych i dokonywania systematycznych opłat (w tym za media, czynsz), w wymiarze 6 godz.
 - 3 treningi kompetencji społecznych, w celu podniesienia, nabycia, przywrócenia lub wzmocnienia kompetencji społecznych i poczucia własnej wartości, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej: Samokontrola; Kreatywne myślenie; Podstawy zachowań asertywnych, w wymiarze 11 godz. każdy,
 - trening kompetencji – pielęgnacja i opieka nad osobami zależnymi w rodzinie, w dwóch zagadnieniach: dzieci albo osoby niepełnosprawne lub/i w wieku senioralnym, w zależności od potrzeb i możliwości uczestników, w wymiarze 11 godz.
- szkoleniem podnoszącym umiejętności i kompetencje zawodowe i społeczne, w zakresie indywidualnie dobranej oferty edukacyjnej przygotowującej do zawodu, zgodnie z zainteresowaniami, predyspozycjami uczestników oraz zapotrzebowaniem na rynku pracy, w wymiarze 90 godz., w tym uczestnicy I edycji zrealizowali w 2018 r.:
 - szkolenie przygotowujące do zawodu magazynier z obsługą wózka widłowego – 5 osób,
 - szkolenie przygotowujące do zawodu opiekun osoby starszej – 6 osób (1 osoba nie ukończyła szkolenia),
 - szkolenie przygotowujące do zawodu sprzedawca – 4 osoby,
- wsparciem w ramach spotkań grupowych, realizowanych raz w miesiącu w wymiarze 2 godz. i działań aktywizujących społecznie, również w sferze kulturalnej, w formie udziału w wydarzeniach kulturalnych w mieście, wycieczkach po zabytkach miejskich oraz seansach filmowych w kinie,
- indywidualnymi spotkaniami, terapią psychologiczną, rodzinną, psychospołeczną z psychologiem, psychiatrą, terapeutą uzależnień, terapeutą rodzinnym oraz coachem wspierającym pracowników socjalnych w opracowaniu i realizacji ścieżki reintegracji dla uczestników.

W ramach porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdnicy o realizacji Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) w okresie październik-listopad 2018 r., zaplanowano dla 10 uczestników z ustalonym III profilem pomocy (1 osoba nie zrealizowała programu):

- prace społecznie użyteczne w miejskich jednostkach: placówkach oświatowych, jednostkach pomocy społecznej, ośrodku sportu i rekreacji, w wymiarze 10 godz. tygodniowo, po 40 godz. w miesiącu, łącznie w wymiarze 80 godz.
- zajęcia grupowe, w formie grupy wsparcia, warsztatów, treningu kompetencji społecznych,
- konsultacje i terapię indywidualną.

➤ Świdnickie Jaskółki

W 2018 r. Gmina Miasto Świdnica (realizator Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej przystąpiła do realizacji projektu „Świdnickie Jaskółki”. Projekt stanowi integralną część budowanego trwałego systemu wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Miasta Świdnicy:

- bezdomnych,
- niepełnosprawnych o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- z niepełnosprawnością sprzężoną,
- z niepełnosprawnością intelektualną,

- z zaburzeniami psychicznymi,
- opuszczających pieczę zastępczą,
- niesamodzielnych.

Projekt będzie realizowany w budynku przy ul. 1-go Maja 23. Jego głównym celem jest samodzielność 90 osób, kwalifikujących się do wsparcia w procesie integracji społecznej, a tym samym wzrost potencjału umożliwiającego samodzielne utrzymanie, autonomiczne funkcjonowanie oraz łączenie życia osobistego i zawodowego. Obejmuje kompleksową interwencję w obszarach stworzenia miejsca zamieszkania, świadomości, wiedzy i umiejętności społecznych:

- uruchomienie mieszkań wspomaganych, w tym treningowych i wspieranych o optymalnym standardzie,
- uruchomienie i prowadzenie usług opiekuńczych i asystenckich,
- prowadzenie treningów i wsparcia podnoszącego kompetencje społeczne ukierunkowane na usamodzielnianie,
- prowadzenie działań towarzyszących, w tym z udziałem rodzin,
- prowadzenie wsparcia specjalistów, dostosowanych do zindywidualizowanych potrzeb i celów.

Projekt został dofinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Oś priorytetowa: 9 Włączenie społeczne, Działanie: 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, Poddziałanie: 9.2.1 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych-konkursy horyzontalne.

W 2018 r. w ramach projektu „Świdnickie Jaskółki” Miasto dokonało inwestycji, polegającej na przebudowie budynku przy ul. 1-go Maja 23 na mieszkania wspomagane. Objęła ona zmianę sposobu użytkowania z budynku administracyjnego na budynek mieszkalny wielorodzinny (20 lokali mieszkalnych o łącznej pow. użytkowej 740,65 m²). Lokale mają charakter mieszkań wspomaganych i są przystosowane do podziału funkcjonalnego na mieszkania chronione dla młodych osób opuszczających pieczę zastępczą, dla osób starszych w trudnej sytuacji życiowej, wymagających usług opiekuńczych oraz mieszkania dla osób niesamodzielnych, wymagających wsparcia społecznego i wsparcia w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych. W budynku w poziomie piwnicy zbudowano pralnię z suszarnią, pomieszczenie integracyjne z salą dla dzieci, pomieszczenia pomocnicze i pomieszczenie węzła cieplnego. Budynek jest dostępny dla osób niepełnosprawnych z poziomu chodnika poprzez wbudowaną windę.

➤ Świdnicka Karta Dużej Rodziny

Świdnickie rodziny wielodzietne, w których skład wchodzi jeden lub dwoje opiekunów oraz troje lub więcej dzieci, od 15 stycznia 2014 r. mogą zostać objęte programem polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny, który został przyjęty uchwałą nr XXXIII/381/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 listopada 2013 r. W ramach programu wprowadzone zostały zniżkowe i promocyjne opłaty dla rodzin wielodzietnych za korzystanie z dóbr kultury, sportu i rozrywki, usługi publiczne oraz preferencyjne oferty pozostałych partnerów – przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, którzy wyrazili chęć przystąpienia do programu:

- do programu przystąpiło 101 partnerów – samorządowych jednostek organizacyjnych i firm prowadzących działalność gospodarczą, które wprowadziły zniżkowe i promocyjne opłaty dla osób posiadających Kartę, w tym 1 w 2018 r.
- wydano 1.171 kart – 234 rodzinom, w tym 436 dla rodziców/opiekunów i 738 dla dzieci,
- od początku realizacji Programu przystąpiło do niego 415 świdnickich rodzin, w tym 53 rodziny wielodzietne po raz pierwszy dołączyły do programu w 2017 r.

Od początku realizacji Programu, tj. od dnia 15 stycznia 2014 r. przystąpiło do niego 459 świdnickich rodzin, w tym 44 rodziny wielodzietne po raz pierwszy dołączyły do programu w 2018 r.

Ponadto, na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, świdnickie rodziny wielodzietne korzystają z programu ogólnopolskiego:

- do programu przystąpiło ponad 1.000 firm i instytucji z całej Polski, realizujących ofertę w ponad 10.000 miejsc,
- karty wydano łącznie 380 świdnickim rodzinom, dla 1.930 osób w tych rodzinach, w tym 709 rodziców/opiekunów i 1.212 dzieci,
- w 2018 r. do programu dołączyło 50 rodzin, łączna liczba osób w tych rodzinach wynosi 258, w tym 102 rodziców/opiekunów oraz 156 dzieci.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie do korzystania z instrumentów przewidzianych w programach są Karty Dużej Rodziny, w formie tradycyjnej – plastikowej oraz elektronicznej – na urządzeniach mobilnych, wydawane na wniosek zainteresowanych rodzin. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej znajduje się stanowisko do obsługi mieszkańców Świdnicy w zakresie karty świdnickiej i ogólnokrajowej. Składanie wniosków o wydanie kart odbywa się w Ośrodku. Świdnicka Karta drukowana jest w Ośrodku, natomiast wydruk kart ogólnokrajowych, po rozpatrzeniu wniosku, Ośrodek zamawia w Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych w Warszawie.

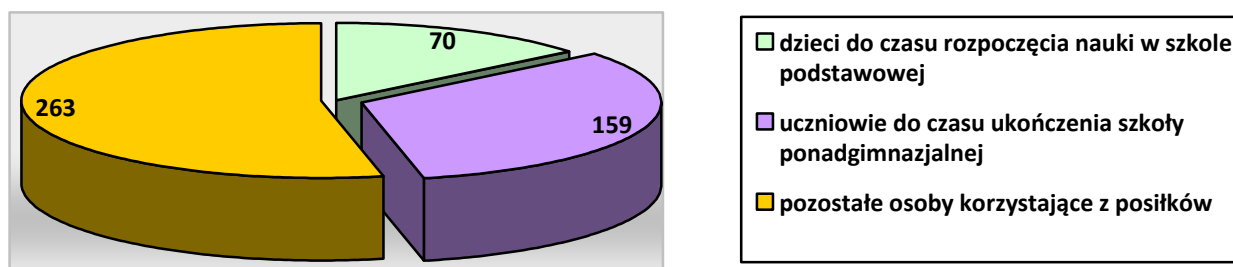
➤ **Pomoc państwa w zakresie dożywiania**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje dożywianie w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, poprzez finansowanie posiłków. Nieodpłatne dożywianie przyznawane jest osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego. W 2018 r.:

- programem objęte były łącznie 492 osoby, które korzystały z posiłków w formie pełnego obiadu,
- dożywianie prowadzono w ramach 9 punktów żywieniowych w mieście,
- łącznie wydano 70.543 posiłki,
- średni koszt jednego posiłku pokrywanego w ramach programu wynosił 5,38 zł.

Wsparcia w ramach programu udziela się w szczególności dzieciom korzystającym z posiłków w żłobkach, przedszkolach i szkołach, do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, w szczególności samotnym, w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym.

Wykres nr 2. Osoby objęte programem Pomoc państwa w zakresie dożywiania w 2018 r.

W przypadku dzieci spożywających posiłki w szkołach, szczególny nacisk kładzie się na to, by dzieci spożywały posiłki na terenie placówki. Przyjęto zasadę, że rodzice nie pobierają posiłków na wynos, poza wyjątkowymi sytuacjami. Daje to pewność, że pomoc w postaci dożywiania jest realizowana zgodnie z przeznaczeniem. Pracownicy socjalni i pedagodzy szkolni podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci i uczniów szkół, w szczególności z rodzin wieloprotblemowych. W 2018 r. spośród ogółu korzystających z posiłków 46,54% stanowiły dzieci i uczniowie.

W 2018 r. 13 osób dorosłych wymagających dożywiania, według rozeznania pracowników, nie zostało objętych programem, z powodu niechęci do tej formy pomocy. Osobom tym zaproponowano tę formę wsparcia, lecz nie wyrazili zgody na korzystanie z niej.

Tabela nr 18. Koszt realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 r.

finansowanie programu	
dotacja z budżetu państwa	145.000 zł
środki własne MOPS	234.302 zł
łącznie	379.302 zł

Wydatki w ramach programu przeznaczono na pokrycie kosztów posiłków dla:

- dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej – 41.987 zł,
- uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 121.897 zł,
- pozostałych osób – 215.418 zł.

7. Wiodące zadania do realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r.

Określenie zadań do realizacji w 2019 r. opiera się na analizie potrzeb, zasobów instytucjonalnych i kadrowych oraz diagnozie problemów społecznych, przy uwzględnieniu zmian w obowiązujących przepisach prawa. Na bieżąco gromadzone są dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej i zdrowotnej mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka oraz identyfikowane są potrzeby i braki w zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców w sferze socjalnej.

Wiodące zadania do realizacji w 2019 r.:

- aktywna integracja mieszkańców Świdnicy zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od września 2017 do maja 2019 realizuje projekt „Uwierz we własne siły” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna Integracja Poddziałanie 9.1.4 Aktywna integracja – ZIT AW. Projekt realizowany jest w celu aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej uczestników, mieszkańców Gminy Miasto Świdnica zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia.

W maju 2019 r. zakończy się II edycja programu, z czym wiąże się rozliczenie projektu oraz monitorowanie osiągnięcia wskaźników realizacji celów założonych w projekcie. Do tego czasu działania w ramach projektu koncentrować się będą na zapewnieniu uczestnikom kompleksowych i indywidualnych form wsparcia w ramach ścieżki reintegracji, uwzględniających ich indywidualne potrzeby i możliwości. Obejmują one interdyscyplinarne wsparcie, motywowanie do aktywności własnej oraz zapewnienie udziału w warsztatach, spotkaniach i szkoleniach podnoszących kompetencje zawodowe i innych formach edukujących w kierunku zwiększenia skuteczności i samodzielności społeczno-zawodowej.

- zwiększenie samodzielności osób w procesie integracji społeczno-zawodowej

30 października 2018 r. została podpisana umowa o dofinansowanie projektu „Świdnickie Jaskółki”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego

2014-2020, Oś priorytetowa 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, Poddziałanie 9.2.1 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych-konkursy horyzontalne. W okresie od kwietnia 2019 r. do marca 2022 r. Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej w partnerstwie z Gminą Miasto Świdnica (realizator Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) realizować będą projekt odpowiadający na jedno z głównych wyzwań Świdnicy, do których należy duża skala niewystarczającej samodzielności osób w procesie integracji społeczno-zawodowej, skutkującej niewystarczającym potencjałem do samodzielnego funkcjonowania, w tym utrzymania mieszkania. Projekt stanowi integralną część budowanego trwałego systemu wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Miasta Świdnicy: bezdomnych, niepełnosprawnych o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną, intelektualną, z zaburzeniami psychicznymi, osób opuszczających pieczę zastępczą oraz niesamodzielnych. Celem głównym projektu jest zwiększenie samodzielności 90 osób, kwalifikujących się do wsparcia w procesie integracji społecznej, a tym samym wzrost potencjału umożliwiającego samodzielne utrzymanie, autonomiczne funkcjonowanie oraz łączenie życia osobistego i zawodowego.

W ramach projektu „Świdnickie Jaskółki” w 2019 r. w budynku przy ul. 1-go Maja 23 w Świdnicy uruchomione zostaną mieszkania wspomagane, w tym treningowe i wspierane. Uczestnikom zapewnione zostaną usługi opiekuńcze i asystenckie. Prowadzone będą treningi i wsparcie podnoszące kompetencje społeczne ukierunkowane na usamodzielnianie, działania towarzyszące, w tym z udziałem rodzin oraz wsparcie specjalistów, dostosowane do zindywidualizowanych potrzeb i celów. Od początku lutego 2019 r. można składać formularze rekrutacyjne do projektu. Z kandydatami prowadzone będą rozmowy w ramach II etapu rekrutacji.

➤ usługi opiekuńcze

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przysługują osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy/opieki, a są jej pozbawione. Jest to zadanie gminy o charakterze obligatoryjnym. Dotychczasowa praktyka w tym obszarze pozwala zakładać systematyczny wzrost liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Osoby, którym zwiększono lub przyznano pomoc, to w zdecydowanej większości seniorzy po osiemdziesiątym roku życia, których stan zdrowia pogorszył się w sposób nagły i uniemożliwiający samodzielną egzystencję, np. wskutek udaru mózgu, przebytego zabiegu operacyjnego po złamaniu w obrębie kości udowej czy miednicy, pogłębiającej się demencji, choroby nowotworowej. Pozostałą grupę odbiorców świadczenia stanowią osoby samotne, bądź pozbawione opieki ze strony rodziny z powodu ich aktywności zawodowej, własnych problemów zdrowotnych, znacznej odległości miejsca zamieszkania. Każdorazowo konieczność wsparcia w formie usług opiekuńczych wynika bezpośrednio z kondycji podopiecznego, potwierdzonej wywiadem środowiskowym przez pracownika socjalnego, czasem w wyniku zgłoszenia szpitala, interwencji z otoczenia, zgłoszenia Straży Miejskiej, Policji, zarządców nieruchomości czy wspólnot mieszkaniowych.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych jest ważnym aspektem polityki senioralnej w mieście i w związku z powyższym nadal stanowić będzie istotny element działań Ośrodka w 2019 r. Starzejące się społeczeństwo i tendencje demograficzne wskazują również na potrzebę zapewnienia osobom potrzebującym całodobowej opieki w ramach pobytu w domu pomocy społecznej.

➤ działania na rzecz bezdomnych

Udzielanie schronienia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Działania w okresie zimowym skoncentrowane są przede wszystkim na udzieleniu natychmiastowej pomocy osobom bezdomnym, tj. skierowanie do stosownych placówek. Z uwagi na fakt, że osoby bezdomne w wielu przypadkach są osobami

uzależnionymi od środków psychoaktywnych, zachodzi konieczność współpracy z terapeutami Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy. Osoby bezdomne włączane są również do udziału w projektach realizowanych przez Ośrodek i inne organizacje pozarządowe w celu aktywizacji zawodowej (staże, prace społecznie użyteczne) i społecznej (terapia, wsparcie psychologiczne). Ze strony pracowników socjalnych prowadzone są działania ukierunkowane na usamodzielnianie się osób bezdomnych lub poprawę relacji z najbliższymi członkami rodziny, co może umożliwić ewentualny powrót w środowisko rodzinne.

Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom bezdomnym z terenu naszej gminy, a tym samym zwiększenie ich szansy na aktywizację społeczną i zawodową jest jednym z wiodących zadań do realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r. Aktualnie obserwuje się rosnącą liczbę osób bezdomnych, które wymagają specjalistycznego wsparcia oraz wzrost wykonywanych eksmisji sądowych, które przyczyniają się do zwiększania skali bezdomności. W grupie społecznej osób bezdomnych przeważającą część stanowią mężczyźni. Z uwagi na zły stan zdrowia oraz wieloletnie doświadczanie bezdomności, są najbardziej zagrożeni wykluczeniem społecznym.

W chwili obecnej Gmina Miasto Świdnica nie posiada miejskiego schroniska dla bezdomnych, a istniejące placówki prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w zakresie schronienia, nie działają na zlecenie Gminy i nie są powiązane z Gminą w sposób formalno-prawny. W 2018 r. trzykrotnie ogłaszano otwarte konkursy ofert na realizację zadania publicznego miasta, pn. Prowadzenie schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Zlecenie realizacji zadania, lub zawarcie umowy z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny na 2019 r. zapewni odpowiedni poziom bezpieczeństwa wszystkim osobom bezdomnym z terenu naszej gminy.

➤ wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci

Projektowane zmiany w systemie wspierania rodzin i pieczy zastępczej przewidują zwiększenie usług na rzecz rodziny i dziecka ukierunkowanych na to, by do pieczy zastępczej trafiało mniej dzieci niż obecnie, a te, które z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze będą musiały być oddzielone od rodziny, mogły jak najszybciej do niej powrócić. W związku z tym, pojawią się istotne zadania dla gminy, do których należy się już przygotowywać. Zakłada się wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną, poprzez wprowadzenie różnorodnych form środowiskowej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, m.in. wzmocnienie działań asystentów rodziny, których zadaniem będzie prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu.

Stale doskonalone są również standardy pracy i zasady współpracy ze służbami społecznymi na co dzień mającymi kontakt z dzieckiem i jego rodziną oraz zajmującymi się wspieraniem rodziny (m.in. szkoły, Policji, służby zdrowia, pomocy społecznej, sądów), w celu wspomaganie rodziny w działaniach na rzecz poprawy jej sytuacji. W 2019 r. Ośrodek organizować będzie działania edukacyjne podnoszące kompetencje specjalistów pracujących na rzecz rodziny oraz skierowane na ograniczenie i wsparcie w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie, szczególnie dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych.

Realizowane również będą działania adresowane do wszystkich mieszkańców Świdnicy zainteresowanych wzrostem wiedzy w zakresie ponoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez realizację spotkań edukacyjnych ze specjalistami dla rodziców oraz przyszłych rodziców. Organizowane będą działania środowiskowe w formie festynów rodzinnych, które łączą zabawę z edukacją całych rodzin oraz aktywizują najbliższe środowisko rodziny. W celu wzmocnienia rodziny podejmowane będą również działania podnoszące kompetencje rodzin tego wymagających, poprzez edukację w obszarze prowadzenia domu, gospodarowania budżetem domowym oraz ustanowienie rodziny wspierającej.

➤ doskonalenie i rozszerzanie procedur współpracy służb i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania w zakresie minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających ze stosowania przemocy. Zapewnia obsługę administracyjno-biurową Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koncentracja działań w jednej instytucji, przy zaangażowaniu we współpracę innych służb i instytucji, pozwala na usprawnienie przepływu informacji, kompleksowe ujmowanie indywidualnych problemów i dostosowanie oferty pomocowej do faktycznych potrzeb klienta.

W 2019 r. rozszerzona zostanie oferta z zakresu profilaktyki przemocy w rodzinie adresowana do dzieci i młodzieży, ukierunkowana na edukację młodych ludzi, jak rozpoznawać emocje i jak konstruktywnie je wyrażać. Omówione zostaną zjawiska przemocy wśród rówieśników oraz przekazana wiedza na temat rodzajów i skutków zachowań agresywnych, w tym zjawiska przemocy w internecie.